

Gemeenteraad van Hengelo  
Postbus 18  
7550AA Hengelo

**Gemeente Hengelo**

Postbus 18  
7550 AA Hengelo

| <b>Onderwerp</b>                                                              | <b>Zaaknummer</b> | <b>Uw kenmerk</b> | <b>Datum</b>     |
|-------------------------------------------------------------------------------|-------------------|-------------------|------------------|
| raadsbrief uitkomst onderzoek<br>museum hengelo naar de collectie<br>Rientjes | 3960031           |                   | 11 november 2025 |

Geachte leden van de raad,

Museum Hengelo heeft onderzoek gedaan naar de collectie stadsjournaals van de heer Rientjes. Het opgeleverde onderzoek is aangeboden aan het college. Het college heeft kennis genomen van de conclusies van het onderzoek. Gezien de betrokkenheid van de raad bij dit onderwerp in het verleden informeert het college de raad met deze brief graag over het onderzoek. Het dossier heeft geen bestuurlijk vervolg voor raad of college.

**De collectie Rientjes**

Frans Rientjes maakt sinds 1969 films over Hengelo onder de titel Stadsjournaal Hengelo. In 2009 heeft de gemeente 55 afleveringen van het Stadsjournaal (over de periode 1969-1999) en een aantal documentaires van dhr. Rientjes aangekocht voor een bedrag van € 145.000,-. Het filmmateriaal is gedigitaliseerd door Museum Hengelo en vervolgens opgenomen in de beeldbank van het museum.

**Subsidie onderzoek stadsjournaals**

Om Museum Hengelo de gelegenheid te geven zicht te krijgen op de inhoud, kwaliteit en vragen rondom beheer, heeft de gemeente in december 2023 een subsidie van € 6.500 verstrekt. De uitkomst van dit onderzoek kan mogelijk als argument dienen voor het Museum om aanvullende fondsen te benaderen voor verdere verwerving en ontsluiting.

**Verwerving door gemeente uitgesloten**

Bij de motiemarkt van 2022 en 2024 is het onderwerp van 'de collectie Rientjes' ingebracht. De raad heeft beide moties verworpen. In voorbereiding op de behandeling van deze moties heeft het college ambtelijk advies ingewonnen. Basis van dit advies in relatie tot de verwerving van de collectie is dat het vigerend acquisitiebeleid van de gemeente Hengelo voorschrijft dat verwerven of het aannemen van particuliere archieven en collecties door de gemeente (archivaris/collectiebeheerder papieren documenten), waaronder beeldmateriaal is uitgesloten.

**Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.**

**Bezoekadres**  
Burgemeester van der  
Dussenplein 1

**E-mailadres**  
gemeente@hengelo.nl  
**Telefoonnummer**  
14-074



# **Onderzoek naar de waarde en het beheer van de collectie Rientjes**

## ***Rapport Fase 1 en 2***

April 2024

Museum Hengelo

Ir. J.D. van der Meer

W. Zwienenberg

## Inhoud

### Samenvatting

1. Inleiding
2. Aanpak
3. Collectie waarde
4. Technische analyse
5. Financiële analyse
6. Mogelijkheden voor ontsluiting en gebruik
7. Conclusies en aanbevelingen

### Bijlages

1. Catalogus collectie Rientjes (voorbeeld)
2. Bronnen
3. Gebruiksmogelijkheden, gebruikers en gebruiksgroepen
4. Museum Hengelo en de afdeling Bewegend Beeld
5. Richtlijnen beoordeling video's
6. Lijst afkortingen

## Samenvatting

De Collectie Rientjes, bestaande uit 265 Stadsjournaals Hengelo (SJH) en 125 uur aan documentaires & verslagen, vormt een unieke verzameling audiovisueel erfgoed die de geschiedenis van Hengelo en haar omgeving op een aantrekkelijke en informatieve manier vastlegt. De totale Collectie Rientjes (films en video's) documenteert de periode van 1969 tot heden en omvat in totaal 350 uur aan beeldmateriaal. De films en video's zijn gemaakt door Frans Rientjes, gepassioneerd Hengeloër en filmer. Ze belichten uiteenlopende aspecten van het dagelijks leven, lokale evenementen, sport, cultuur en stedelijke ontwikkelingen in Hengelo.

Dit onderzoek richt zich op vier hoofdthema's: de collectie waarde, de technische waarde, de economische waarde en de gebruiksmogelijkheden van deze bijzondere collectie. Het doel is om een gedetailleerd beeld te schetsen van de betekenis van de collectie en aanbevelingen te doen voor het behoud en de toekomstgerichte inzet ervan.

### Collectiewaarde

De cultuurhistorische waarde van de Collectie Rientjes is onmiskenbaar. De films vormen een gedetailleerde visuele tijdslijn van Hengelo, met aandacht voor zowel de grote als de kleine verhalen. Enkele kenmerken die de unieke waarde onderstrepen zijn:

- **Authenticiteit:** De films zijn originele, ongefilterde opnames die een eerlijk en vaak ontroerend beeld schetsen van het verleden.
- **Breed scala aan onderwerpen:** De collectie omvat opnames van maatschappelijke gebeurtenissen, stedelijke transformaties, en alledaagse taferelen.
- **Educatief potentieel:** De films zijn een waardevolle bron voor historisch en sociaal onderzoek, en kunnen dienen als educatief materiaal in scholen en musea.

De waarde van de collectie ligt niet zo zeer in de losse onderdelen maar in het geheel: de ensemble waarde. Het 56 jaar ononderbroken registreren van relevante gebeurtenissen in Hengelo levert een collectie op die in Nederland ongeëvenaard is.

### Technische Waarde

De technische waarde van de collectie is voor het overgrote deel goed tot uitstekend. De inventarisatie van de technische staat toont aan dat de collectie in goede conditie verkeert. Dit is een belangrijke factor voor het behoud en de inzet van het materiaal.

### Economische Waarde

Het bepalen van de economische waarde van cultureel erfgoed zoals de filmcollectie Rientjes is complex en afhankelijk van de gebruikte benaderingswijze. In dit onderzoek zijn drie methodieken toegepast:

1. **Marktwaaarde** De marktwaaarde is bepaald door vergelijkbare collecties en de vraag vanuit potentiële kopers. Voor de collectie Rientjes wordt deze geschat tussen €50.000 en €150.000, afhankelijk van de technische staat en de vraag naar historisch beeldmateriaal. Tot nu toe is slechts een kleine kapitaalcrachtige vraag uit de markt gebleken.

2. **Exploitatiemogelijkheden** De collectie biedt diverse mogelijkheden voor inkomsten, zoals:
  - Verkoop van licenties voor gebruik in documentaires en mediaproducties.
  - Organisatie van betaalde filmvertoningen en tentoonstellingen.
  - Digitalisering en online beschikbaarheid via abonnementen of pay-per-view-modellen. De jaarlijkse inkomsten uit exploitatie kunnen variëren van €5.000 tot €10.000, afhankelijk van de gekozen strategie
3. **Productiekostenbenadering** De kosten om een vergelijkbare collectie vandaag de dag te produceren, zijn geraamd op ruim €1.155.000 tegen professionele tarieven tegen de raming van € 150.000 door Frans Rientjes zelf. Het eerste bedrag benadrukt de waarde van het bestaande materiaal, dat zonder aanvullende productie direct inzetbaar is.

### Gebruiksmogelijkheden

De veelzijdigheid van de collectie maakt deze geschikt voor verschillende doelgroepen en toepassingen. Enkele voorgestelde gebruiksmogelijkheden zijn:

**Educatie:** Inzet van fragmenten in lessen over geschiedenis en maatschappijleer.

**Tentoonstellingen:** Gebruik van beelden in tijdelijke of permanente exposities in musea.

**Media:** Integratie in documentaires, nieuwsitems en online platforms.

**Gemeenschapsactiviteiten:** Publieke vertoningen tijdens lokale evenementen of herdenkingen.

De daadwerkelijke benutting van deze mogelijkheden hangt af van samenwerkingspartners, zoals scholen, musea en (media)bedrijven. Investerings in digitalisering en promotie zijn cruciaal om de collectie breed toegankelijk te maken.

### Aanbevelingen

Op basis van het onderzoek worden de volgende aanbevelingen gedaan:

1. **Redelijke vergoeding:** Frans Rientjes dient een redelijke vergoeding te krijgen voor zijn werk en de unieke collectie die dat heeft opgeleverd.
2. **Met de Gemeente:** In het behoud van het audiovisuele erfgoed dat de verzameling Stadsjournaals Hengelo (ook wel de Collectie Rientjes) vertegenwoordigt spelen de Gemeente Hengelo en Museum Hengelo een belangrijke rol. De Gemeente als het gaat om de aanschaf en daarmee het veiligstellen van de collectie. Het Museum als het gaat om het beheer en het ontsluiten van dit audiovisuele erfgoed in aanvulling op de bestaande (statische) collecties en de binnen het Museum aanwezige kennis over de historie van Hengelo.
3. **Naast de gemeente:** Deze uitbreiding van de collectie kan (lees 'moet') op haar beurt leiden tot meer actieve belangstelling voor de historische ontwikkeling van Hengelo bij inwoners, bedrijven en instellingen. Door intensivering van het gebruik van het beeldmateriaal kunnen additionele inkomstenbronnen ontstaan.
4. **Ensemble waarde:** De collectie dient in zijn geheel behouden te worden en toegankelijk gemaakt te zijn voor veelzijdige gebruik.
5. **Digitalisering en conservering:** Investeer in het verder digitaliseren van de collectie om deze beter toegankelijk en toekomstbestendig te maken.

6. **Publieksbereik vergroten:** Ontwikkel educatieve programma's en organiseer evenementen om een breed publiek te bereiken.
7. **Samenwerkingen opbouwen:** Zoek actieve partners in onderwijs, media, cultuur en bedrijfsleven om de mogelijkheden van de collectie te benutten.
8. **Financiering en exploitatie:** Verken subsidies en samenwerkingen om de economische waarde van de collectie te vergroten.
9. **Ontwikkel maatschappelijk draagvlak:** Verken de mogelijkheden om de gehele Hengelose bevolking en alle Hengelose organisatie te laten participeren in het behoud van dit voor Hengelo belangrijke culturele erfgoed.

### Eindconclusie

De filmcollectie Rientjes is een uniek erfgoed voor Hengelo dat zowel een enorme cultuurhistorische waarde als aanzienlijke economische potentie bezit. Het materiaal is technisch in goede staat en biedt een rijke bron van inzichten voor volgende generaties. De economische waarde varieert, afhankelijk van de benaderingswijze, met een bandbreedte van €50.000 tot €1.155.000. Tot slot zijn de gebruiksmogelijkheden veelzijdig en sterk afhankelijk van de samenwerking met partners die de waarde van deze collectie kunnen ontsluiten.

Met deze conclusies en de opgestelde catalogus vormt dit rapport een stevig fundament voor het behoud, de waardering en het toekomstig gebruik van deze bijzondere collectie. Het is nu aan de stad Hengelo en haar partners om dit erfgoed tot zijn volle potentie te benutten.

## 1. Inleiding

Museum Hengelo is de verzamelnaam van de activiteiten van de Stichting Oald Hengel opgericht in 1955. In 2024 is het 50 jaar geleden dat het Museum zich vestigde in het Wilmink - Van Benthemhuis, een trots pand aan de Beekstraat, midden in het historische hart van de stad Hengelo. Museum Hengelo is een geworteld instituut met een lange geschiedenis en een open blik op de toekomst. Museum Hengelo beschouwt het als haar taak om Hengelo's culturele erfgoed te verzamelen, te beheren en te ontsluiten.

### Collectie Rientjes

De Hengelose filmer Frans Rientjes is als 19 jarige begonnen met zijn Stadsjournaals op Super 8 en filmt nog steeds. Het levert de fraaie collectie Rientjes op. Het Museum Hengelo is al jarenlang in het bezit van de éérste 55 films en video's uit de serie 'Stadsjournaal Hengelo' van Frans Rientjes. Deze schetsen een tijdsbeeld van gebeurtenissen in de gemeente Hengelo in de periode 1969 tot en met 1999. Bezoekers van de website van Museum Hengelo kunnen ze bekijken en de video's worden gebruikt in filmproducties van Museum Hengelo of de Video Film Club Hengelo. Museum Hengelo heeft vorig jaar nogmaals 4 stadsjournaals aangekocht nu uit de periode 1999 tot 2024.

Wat nu nog in het bezit is van Frans Rientjes is, betreft een collectie van 206 Stadsjournaals (plus circa 125 uren documentaires en verslagen). Frans wil deze video's (plus documentaire) verkopen voor € 750 per stuk oftewel circa € 150.000 voor de gehele collectie. Een motie om een deel van deze collectie door de Gemeente te laten kopen en beheren is met 17 voor en 18 tegen afgestemd, waarbij twee mogelijke voorstemmers afwezig waren.

Inmiddels heeft Frans veel partijen benaderd (o.m Carint, RABO, Lions, Hengelo Promotie, Bibliotheek en 1Twente). Die partijen hebben het belang van de collectie onderschreven, maar het is nog niet tot concrete aankopen gekomen. Frans heeft na de afwijzing van de aankoop de productie van nieuwe stadsjournaals enige tijd neergelegd en de voortgang van de Stadsjournaals en het beheer daarvan is in een impasse geraakt.

Museum Hengelo ziet de collectie Rientjes, 56 jaar Stadsjournaals, als mogelijk Hengelo's cultureel erfgoed. Het budget voor aanschaf van de collectie te weten € 150.000 ligt ver buiten de budgettaire mogelijkheden van het museum. Er is bovendien enige twijfel of de feitelijke marktwaarde niet te hoog ingeschat is.

Om de impasse rondom de voortgang van de Stadsjournaals te doorbreken en het beheer van de collectie te doorgronden is een onderzoek naar de waarde en de wijze van beheer en ontsluiting van de collectie Rientjes op zijn plaats. Museum Hengelo heeft aangeboden dat onderzoek uit te voeren en heeft de Gemeente Hengelo bereid gevonden dat onderzoek te subsidiëren.

Onderhavig verslag is de weergave van de resultaten van de eerste twee fasen van het onderzoek: de bepaling van de technische en economische waarde van de collectie Rientjes. Na een inleiding en de opzet van het onderzoek in Hoofdstuk 2 wordt in eerst Hoofdstuk 3 de Collectiewaarde beschreven en vervolgens in Hoofdstuk 4 de technische waarde. Hoofdstuk 4 gaat in op de economische waarde en in Hoofdstuk 6 al een voorschot genomen wordt op de derde fase van onderzoek, de ontsluiting en gebruiksmogelijkheden van de collectie Rientjes. Het rapport wordt afgesloten met Conclusies en Aanbevelingen.

## 2. Aanpak

De Gemeente Hengelo heeft aan het Museum Hengelo de volgende opdracht verstrekt:

***Onderzoek wat de waarde van de collectie Rientjes is en op welke wijze de collectie goed beheerd en ontsloten kan worden***

De deelvragen die bij deze onderzoeksoopdracht horen zijn onder meer:

1. Wat is de technische waarde van de collectie Rientjes?
2. Wat is de financiële waarde van de collectie Rientjes?
3. Op welke wijze kan de collectie Rientjes behouden worden voor Hengelo?
4. Hoe kan de collectie Rientjes goed beheerd worden?
5. Op welke wijze kan de collectie Rientjes goed ontsloten worden voor het (Hengelose) publiek

In het onderzoek zijn de volgende stappen doorlopen:

1. Nemen van een driejarige optie op de collectie Rientjes
2. Documentanalyse (beschreven catalogus en website), nauwkeurig vaststellen catalogus
3. Technische analyse van 197 items van de catalogus (Stadsjournaals 56 – 253)
4. Financiële analyse onder meer door het benaderen van deskundigen, potentiële sponsors en kopers
5. Opstellen van een onafhankelijke database van de collectie Rientjes
6. Ontwerpen van een ontsluitingsaanpak op basis van een pilot van 4 veelbelovende films

In de loop van het onderzoek is duidelijk geworden dat de films in de collectie Rientjes niet als losstaande technische en economische items beschouwd kunnen worden. Het is vooral de volledige collectie van onafgebroken vijftig jaar filmen in Hengelo die uiterst waardevol is. Aan het onderzoek is daarom een vierde element toegevoegd: de collectiewaarde.

Voor de uitvoering van het onderzoek is een team geformeerd worden bestaande uit

- |                                          |                                           |
|------------------------------------------|-------------------------------------------|
| 1. Wil Zwienenberg                       | projectleider gehele onderzoek            |
| 2. Leden van het filmteam Museum Hengelo | onderzoekers technische waarde            |
| 3. Han van der Meer                      | projectleider onderzoek financiële waarde |

Voor specifieke vragen zijn op het onderwerp bekende experts benaderd (zie bijlages).

In dit deelrapport staan de bevindingen van de onderzoek stappen 1 t/m 4 en geeft vooral antwoord op deelvragen 1 en 2. Dit deel van het onderzoek is gestart in januari 2024 en afgerond in December van dat jaar. In 2025 worden de volgende stappen in het onderzoek gezet.

### 3. Collectie waarde

De heer Frans Rientjes heeft ruim een halve eeuw gefilmd in Hengelo en Woolde, Oele, Driene, Beckum en Hasselo. Hij heeft een indrukwekkend tijdsbeeld geschetst van Hengelo. Hij filmde dat wat historisch en cultureel belangrijk was, wat bijzonder, bezienswaardig of urgent was. Hij laat middels zijn stadjournaals zien waar Hengeloërs trots op zijn en filmde dingen die in Hengelo gebeurden, verdwenen of erbij kwamen. Zijn opnames zijn een immateriële getuigenis en cultureel erfgoed.

De serie heeft een verbindende functie (feesten in de stad, buurtfeesten, FBK games, verenigingen, muziek), een amusementsfunctie (mooie opnames van evenementen) en een educatieve functie (beelden geven een historisch perspectief, planologische en economische ontwikkeling, volksfeesten, rituelen bij carnaval, etc).

De serie heeft zeker ook een informerende functie (feitenkennis en maatschappelijke thema's aan de orde stellen).

Doordat thema's door de jaren vaker zijn gefilmd biedt deze serie unieke kansen om door de tijd stabiliteit en verandering in de thema's van Hengelo te ontdekken.

#### **De kracht van de verzamelaar: over de tijd heen kijken**

De cultuurhistorische waarde van de collectie staat niet los van de persoon van de createur/verzamelaar Frans Rientjes. De collectie is opgebouwd door Frans Rientjes en er is gefilmd door de ogen van Frans Rientjes. Dat maakt de collectie uniek.

Frans Rientjes filmt inmiddels 56 jaar onafgebroken in Hengelo, dat is bijna vier generaties lang. De video-opnames van Frans Rientjes zijn semiprofessioneel en vallen onder 'burgerjournalistiek'. Deze vorm van journalistiek heeft, sinds de opkomst van de zogeheten nieuwe media, een hoge vlucht genomen.

Frans Rientjes stond vroeger en ook nú nog in weer en wind met zijn camera vóóran bij gebeurtenissen en evenementen in Hengelo. Hij heeft gewerkt in de uitgeverwereld en een pioniersgeest ontwikkeld als 'burgerjournalist'. Hij was zijn tijd ver vooruit. In de jaren 60 van de vorige eeuw ging hij op geheel eigen initiatief en onafhankelijk een nieuw terrein betreden. Hij ging vaak, met regelmaat, decennialang het dagelijks leven en de gebeurtenissen in Hengelo en het buitengebied met de kernen Oele, Beckum, Woolde en voormalige Hasselo filmen. Je zou kunnen zeggen dat hij in de jaren 60 de voorloper was van het huidige 'Vlog-tijdperk', welke 'pas' in 2000 ontstond

Bij veel createurs/verzamelaars ontstaat op zekere leeftijd de behoefte hun verzameling over te dragen. Maar Frans Rientjes vang je niet in het hokje van 'betrokken witte man op leeftijd met een overmatige belangstelling voor de (historische) beelden van Hengelo en zijn gebeurtenissen en de wil om die beelden te behouden en door te geven'. Frans is meer en doet meer. Hij legt "de Smoel van Hengelo" vast en dat al meer dan vijftig jaar.

### **Themaonderzoek serie 'Stadsjournaal Hengelo'**

Gekeken is naar de maatschappelijke, historische en museale relevantie van de inhoud van de SJH (StadsJournaal Hengelo).

Onder relevantie verstaan wij dát wat ertoe doet, wát voegt het toe aan de filmcollectie van Museum Hengelo.

Wij spreken over thema's; elk stadsjournaal heeft méér thema's. Een thema geeft weer op welke manier personages, gebeurtenissen en ruimtes met elkaar te maken hebben.

De SJH hebben een gemiddelde duur van 60 minuten. Van alle 197 SJH, de nummers 56 t/m 197 is een beschrijving gemaakt van de thema's die per journaal aan bod komen.

Om het thema-overzicht hanteerbaar te maken, zijn de thema's van 58 SJH tot in detail genoteerd en bijgevoegd als bijlagen.

### **Maatschappelijke relevantie**

- De SJH bevatten 56 jaar aaneengesloten filmmateriaal en het toont de wisselwerking tussen generaties in een stad.
- Ze tonen gebeurtenissen die 'reuring' gaven, een blijvende indruk nalieten bij inwoners.
- Er komen vaak thema's aan de orde die in het 'dagelijks nieuws' geen aandacht krijgen of waar aan voorbij gegaan wordt. Ze worden ook wel het 'zachte nieuws' genoemd of 'human interest'; nieuws wat vertedering, verbazing of een glimlach losmaakt.
- Hengeloërs kunnen de ontwikkeling terugzien van evenementen (waar ze aan meegewerkt hebben) als de kermis, carnaval, intocht Sinterklaas en School- en Volksfeesten.
- Onder de doelgroep van Museum Hengelo bevinden zich veel bewoners in verpleeghuis- en zorginstellingen. Zij kijken graag naar filmbeelden uit de tijd toen ze nog volledig mobiel waren, meededen aan de samenleving, musea bezochten en deelnamen aan lokale evenementen en festivals.
- Beelden uit de wijk, stad, neemt de groeiende doelgroep 'dementerenden' mee naar vroeger, helpt hen herinneringen op te halen en bevordert de sociale interactie.

Frans Rientjes maakt soms een kort uitstapje naar buurgemeenschappen zoals:

Twekelo (buurtschap van Enschede en Hengelo - AKZO Nobel en wandeltocht) Borne, forensengemeente ten noordwesten van Hengelo (Allegorische bevrijdingsoptocht), Haaksbergen liggende aan de GOLs spoorlijn Hengelo – Winterswijk (geeft een beeld hoe dat vroeger ook in Hengelo was).

### **Historische relevantie**

- Frans Rientjes wordt als onafhankelijke filmer geïnformeerd door de afdeling Communicatie van de gemeente over gebeurtenissen in Hengelo en haar buitengebied en neemt dit mee in de SJH. Dat bepaalde mede zijn keuzes als filmer.
- Daarnaast heeft Frans Rientjes goede contacten met Hengeloërs als 'dragers' van het dagelijkse nieuws, die hem attenderen op thema's en vragen stellen over Hengelo.
- Er is door Frans Rientjes 56 jaar achtereen gefilmd in Hengelo en haar buitengebied. Dat is ongekend in de videowereld.
- De SJH omvatten de periode rond de eeuwwisseling naar het millennium 2000-3000. Dit voegt iets wezenlijks toe aan de collectie van Museum Hengelo.

- Ze geven decennialang op thema's een samenhang. Thema's worden gekoppeld aan de plaatselijke historie en voorzien van feitelijke informatie.
- Historische invloeden in gemeente Hengelo worden zichtbaar in de serie, omdat thema's door de jaren meermaals gefilmd zijn.
- De thema's brengen historische feiten opnieuw onder de aandacht en worden door Frans Rientjes nauwkeurig voorzien van feitelijke informatie.
- In de SJH zien we vooral stadsevenementen en wijk-gebonden onderwerpen voorbijkomen en veranderingen daarin over de jaren heen. Door opeenvolgende jaren rond dezelfde thema's te filmen toont Frans Rientjes welke thema's bijdragen aan oplossingen van een gemeente over de jaren heen, zoals bijvoorbeeld rond het verkeersbeleid in het Stadserf, de inrichting van de openbare ruimtes, vernieuwingen in de rioolzuivering, verkeersdichtheid, milieu, bedrijfsnieuws en sport.
- Herhaaldelijk bevatten de SJH beelden uit de kernen van het buitengebied van Hengelo; Beckum, Oele, Woolde, Driene en het voormalige Hasselo. Filmbeelden van gebeurtenissen en evenementen die Museum Hengelo nog niet in haar filmverzameling heeft.
- De beelden in de SJH laten de vertaling zien van landelijke kwesties/ thema's op plaatselijk niveau, bijvoorbeeld de opheffing van dieselbussen, boerenprotest, de komst van elektrische bussen, de zwarte piet kwestie, de Duurzaamheidsmarkt, de centrale DEC Noord en open dagen Bedrijventerrein. Maar ook de stedelijke en economische ontwikkeling van Hengelo. Dit zijn filmopnames die in het archief van Museum Hengelo ontbreken.

#### **Museum relevant**

- Bezoekers van Museum Hengelo vragen vaak naar 'meer' filmbeelden rond de 21<sup>e</sup> eeuwswisseling uit hun eigen straat of wijk of uit het buitengebied van Hengelo. Die verzoeken worden vaak door hen aangevuld met verhalen, herinneringen, die, zoals ze zeggen, saamhorigheid en verbinding geven in hun wijk. Museum Hengelo is niet in bezit van dit soort vrij-recente filmbeelden.
- De SJH kunnen een bron zijn van informatie, geschiedschrijving en verbinding.
- Ze worden ingezet bij verschillende exposities, om antwoord mee te geven op vragen als wie, wat, waar, wanneer en waarom. De bezoeker wordt zo meegenomen in het verhaal aan het begin van een expositie, een introductie als het ware.
- Museum Hengelo wil jongeren uit de gemeente Hengelo actief betrekken bij de serie SJH, om een verbinding te maken tussen verleden, heden en toekomst van de geschiedenis van hun stad.

In de Voice-overs wordt extra informatie gegeven om de kijker direct bij de video te betrekken, helder ingesproken door stemactrices. Qua inhoud van de Voice-over teksten hebben de onderzoekers geen discrepantie vastgesteld met de historische informatie in Museum Hengelo. De informatie wijkt niet af van de informatie in het Dag- of weekblad ten tijde van de opname van het Stadsjournaal, maar voegt eerder veel toe.

**Conclusies collectiewaarde**

1. De cultuurhistorische waarde ligt vooral in de ensemble-waarde, de volledigheid van meer dan 56 jaar beeldmateriaal van Hengelose gebeurtenissen gefilmd door 1 persoon, Frans Rientjes. Dit is een voor Nederland unieke collectie. Het onderzoek heeft geen vergelijkbare collectie aan het licht gebracht.
2. In tegenstelling tot veel createurs/verzamelaars is Frans niet vermogend. Hij is niet financieel in staat zoals bijvoorbeeld mevrouw Blokker om zowel de collectie als het onderkomen en de kosten van onderhoud en expositie te schenken (aan Singer Laren in haar geval, een tientallen miljoenen donatie). Voor zijn activiteiten heeft hij geld nodig.

## 4. Technische analyse

In het jaar 2024 is binnen het team Bewegend Beeld van Museum Hengelo een uitgebreid onderzoek gestart van 197 Stadsjournaal 's, welke aansluitend de periode bestrijken van maart 2000 tot en met januari 2024.

De uitkomsten van dit kwaliteits- en kwantiteitsonderzoek is vastgelegd in 197 verslagen. De totale verzameling van de 197 verslagen vormt de basis van de Catalogus collectie Rientjes. In bijlage 1 wordt een voorbeeld van een verslag gegeven.

Museum Hengelo stelt zich de vraag wat de inhoudelijke (thema 's) zijn en wat de museale waarde is van de videoserie 'Stadsjournaal Hengelo'. Vervolgens wat de beeldkwaliteit van deze video serie.

### 4.1 Kwaliteitsonderzoek

De filmcamera 's waar Frans Rientjes mee werkte door de jaren heen waren:

1. Stadsjournaal Nr. 56 is gefilmd met camera met VHS C systeem, compacte VHS banden
2. Vanaf Stadsjournaal nr. 57 gefilmd met twee camera's Panasonic super VHS
3. Daarna aanschaf van een Sony camera Video 8 met kleine video cassettes
4. Toen met een camera Hi8 Sony
5. Daarna een digitale camera van Sony
6. De heer Rientjes filmt nu met een Panasonic Full HD camera.

Van de inhoud op de analoge dragers is door de heer Rientjes een digitaal bestand gemaakt. Alle Stadsjournaal 's zijn gedigitaliseerd in MP4 bestanden. Digitalisering zorgt ervoor dat de collectie voor de toekomst behouden blijft. Al het analoge materiaal is vergankelijk en zal op termijn verdwijnen.

De 'technische kwaliteit' van de Stadsjournaal 's verwijst naar de uitvoering van het visuele en audio. Bijvoorbeeld camerabewegingen, licht, kaderen van shots (de camera afstand bepaalt hoeveel van het onderwerp in het kader te zien is en dus wordt gefilmd).

Museum Hengelo stelt zich de vraag wat de technische kwaliteit is van de digitale videoserie. Om de kwaliteit van het beeldmateriaal van de Stadsjournaal 's methodisch te beoordelen is gebruik gemaakt van 13 richtlijnen van 'de Videomakers', een door professionals erkend online platform voor film- en videomakers. Alle Stadsjournaal 's zijn beoordeeld op de volgende eenduidige criteria van expertisegebieden:

- |                          |                      |
|--------------------------|----------------------|
| • <b>Scherpte</b>        | • <b>Duidelijk</b>   |
| • <b>Licht</b>           | • <b>Geluid</b>      |
| • <b>Kleur</b>           | • <b>Montage</b>     |
| • <b>Steady</b>          | • <b>Inhoudelijk</b> |
| • <b>Focus</b>           | • <b>Afwerking</b>   |
| • <b>Dichtbij genoeg</b> | • <b>Passend</b>     |
| • <b>Aantrekkelijk</b>   |                      |

De criteria staan verder uitgewerkt in bijlage 5.

### **Conclusie kwaliteit van de beelden en geluid**

De serie 'Stadsjournaal Hengelo' werd voor het onderzoek digitaal aangeleverd op externe drivers. De gemiddelde tijdsduur van een Stadsjournaal is 60 minuten.

Van de 197 SJH met kleurenbeeld en audio, scoort 96% als 'goed' in het onderzoek op alle bovengenoemde richtlijnen voor een goede kwaliteit van videobeelden. De onderzoeksverslagen worden meegezonden in dit onderzoeksverslag.

De beelden zijn passend te krijgen in de Full-HD 1920x1080 resolutie. Het geluid is synchroon opgenomen, met goed geluidsniveau en van goede kwaliteit. De inhoud van de serie Stadsjournaals van maart 2000 tot en met januari 2024 is qua beeldvoering, kadreren en geluid aantrekkelijk voor het Hengelose publiek.

### **Artefacten\* in de films**

In slechts 8% (vijftien Stadsjournaal 's) van de 197 exemplaren van Stadsjournaal Hengelo, zitten kortdurende, lichte beeld of geluid afwijkingen.

Dat betreft de Stadsjournaal 's met nummer:

59: gedurende 1½ minuut is beeld te donker (noodweer). Dat kan met montage bewerkt worden.

63: valt kort het geluid weg (niet storend).

70: daar zijn de kermisbeelden wat schokkerig.

100: laatste deel (herhaling van oude Stadsjournaals 1969-1970) niet steady en onscherp.

101: één item te donker (Paasvuur)

209: Soms te donker bij Herdenkingsbijeenkomst St. Lambertusbasiliek. Dat kan met montage bewerkt worden.

213: Avondopname van carnavalsoptocht wat te donker. Dat kan met montage bewerkt worden.

In de Stadsjournaal 's nummer 108, 109, 110, 111, 120, 121, 126, 128 verschijnt onderin een dunne streep. Dit is veroorzaakt tijdens het overzetten van de films van de camera naar de computer. Deze kleine artefacten zijn op te heffen door licht in te zoomen.

\*Artefacten in een film zijn afwijkingen ontstaan door de lens, of software in de camera of bewerkingsprogramma.

#### **4.2 Conclusie technische analyse**

Frans Rientjes heeft ruim een halve eeuw gefilmd in Hengelo en Woolde, Oele, Driene, Beckum en Hasselo. Hij heeft een indrukwekkend tijdsbeeld geschetst van Hengelo. Hij filmde dat wat historisch en cultureel belangrijk was, wat bijzonder, bezienswaardig of urgent was. Hij laat middels zijn stadjournaals zien waar Hengeloërs trots op zijn en filmde dingen die in Hengelo gebeurden, verdwenen of erbij kwamen. Zijn opnames zijn een immateriële getuigenis en cultureel erfgoed.

De filmkwaliteit van de hele serie 'Stadsjournaal Hengelo' is kwalitatief goed.

De serie heeft een verbindende functie (feesten in de stad, buurtfeesten, FBK games, verenigingen, muziek), een amusementsfunctie (mooie opnames van evenementen) en een educatieve functie (beelden geven een historisch perspectief, volksfeesten, rituelen bij carnaval).

De serie heeft zeker ook een informerende functie (feitenkennis en maatschappelijke thema's aan de orde stellen).

Doordat thema's door de jaren vaker zijn gefilmd biedt deze serie unieke kansen om door de tijd stabiliteit en verandering in de thema's van Hengelo te ontdekken.

De afdeling Bewegend Beeld van Museum Hengelo is altijd op zoek naar filmmateriaal uit de wijken van onze stad.

Deze serie van de heer Rientjes is een belangrijke en waardevolle aanvulling op de collectie van Bewegend Beeld Museum Hengelo. De beelden kunnen worden gebruikt voor een grote verscheidenheid aan publiekgerichte doeleinden. Ze zijn mede van belang voor nieuwe generaties inwoners.

## 5. Financiële analyse

De filmcollectie Rientjes, bestaande uit 265 Stadsjournaals van elk circa 60 minuten en 125 uur aan documentaires van wisselende lengtes, vertegenwoordigt niet alleen een indrukwekkend cultuurhistorisch erfgoed, maar heeft ook een potentiële economische waarde. Om deze waarde te bepalen, kunnen diverse benaderingen worden gehanteerd, waaronder de marktwaarde, exploitatiemogelijkheden en de productiekostenbenadering.

### Marktwaarde

De intrinsieke economische waarde van de collectie wordt bepaald door de unieke inhoud, historische relevantie en de beperkte beschikbaarheid van soortgelijk materiaal. Het feit dat de films een nauwgezette kroniek bieden van de stad Hengelo en omliggende gebieden over een periode van 56 jaar, maakt de collectie aantrekkelijk voor een breed scala aan geïnteresseerden, waaronder:

- **Historische instellingen:** Musea, archieven en onderwijsinstellingen die audiovisueel materiaal gebruiken voor onderzoek of educatie.
- **Media en productiehuisen:** Filmmakers en journalisten die unieke beelden willen gebruiken in documentaires of andere producties.
- **Verzamelaars:** Particulieren of instellingen met interesse in regionale geschiedenis of unieke filmcollecties.
- **Bedrijven en instellingen:** Denk o.a. aan Hengelose bedrijven met een rijke historie, projectontwikkelaars (BeBrink, Storkterrein binnenstad) en zorg- en welzijnsinstellingen.

Vergelijkbare filmcollecties worden doorgaans gewaardeerd op basis van zeldzaamheid, historische context en technische kwaliteit. Op basis van een internetsearch aangevuld met AI kan voor de Rientjes-collectie, met een totaal van 390 uur uniek beeldmateriaal, de waarde geschat worden op €50.000 tot €150.000, afhankelijk van de vraag vanuit de markt. Tot nu toe zijn er van de periode 2000 – 2024 4 films en anderhalf uur documentaires aangekocht voor een totaalbedrag van € 3000. De eerdere films zijn in het bezit van Museum Hengelo.

### Exploitatiemodellen

Naast de marktwaarde biedt de collectie mogelijkheden voor exploitatie, die de economische waarde kunnen verhogen. Denk hierbij aan:

- **Licenties en rechten:** Verkoop van licenties aan (media-) bedrijven voor gebruik van fragmenten en historische overzichten.
- **Publieke vertoningen:** Organisatie van filmavonden of tentoonstellingen waarbij bezoekers entree betalen.
- **Digitalisering en online distributie:** Het aanbieden van de collectie via een abonnementsmodel of pay-per-view.
- **Educatieve programma's:** Samenwerkingen met scholen, universiteiten e.d. voor het gebruik van de films in lesmateriaal.

De exploitatie kan op jaarbasis een aanvullend rendement genereren van €5.000 tot €10.000, afhankelijk van de gekozen strategie en de mate van publiciteit (bron: interviews experts EYE). Bij een interne interestvoet (met onzekerheidsopslag) van 10% betekent dit een netto contante waarde van € 80.000 voor de collectie.

### **Productiekostenbenadering**

Een andere manier om de economische waarde van de collectie te benaderen is door te kijken naar de kosten die het zou vergen om een dergelijke collectie vandaag de dag opnieuw te produceren. Voor een filmcollectie zoals deze, bestaande uit 390 uur beeldmateriaal, zijn de volgende kostenposten relevant (bron internetsearch aangevuld met AI):

1. **Preproductie:** Onderzoek, scenario-ontwikkeling en planning. Geschatte kosten: €500 per uur film (€165.000).
2. **Productie:** Opnames, inclusief gebruik van apparatuur, locaties, crew, en reiskosten. Geschatte kosten: €2.000 per uur film (€660.000).
3. **Postproductie:** Montage, geluid, kleurcorrectie en archivering. Geschatte kosten: €1.000 per uur film (€330.000).

De totale kosten om een nieuwe collectie te produceren zoals de Rientjes-collectie zouden dus rond de **€1.155.000** liggen. Dit bedrag benadrukt de hoge waarde van de bestaande collectie, omdat het reproductiekosten vermijdt en direct kan worden ingezet voor commerciële en educatieve doeleinden.

Zelf gaat Frans uit van een uurloon van € 40 in vergelijking tot de gebruikelijke € 120 (bron: internetsearch en interview Joost Roskam, expert filmtechniek) en een lager aantal productie-uren. Dat laatste betrof een ex-post schatting en is volgens de geraadpleegde experts en de internetsearch een te lage schatting. Bovendien rekent Frans de preproductie niet mee. Dat gebeurt in zijn geval onderweg naar de filmlocatie en is gebaseerd op zijn decennialange ervaring. Met een bescheiden post van € 20 voor materiaal komt Frans op een (productiekosten)waarde van € 750 per film en dan krijg je er per 3 films ook nog een uur documentaire bij.

### **Beheer en Restauratie**

Om de economische waarde van de collectie te behouden en mogelijk te verhogen, is het essentieel om te investeren in beheer en restauratie. Dit omvat digitalisering van de catalogus, conservering van de originele dragers en het waarborgen van toegankelijke opslag. De geschatte kosten hiervoor bedragen €50.000 tot €100.000 (bron internetsearch aangevuld met AI). Deze investering kan de waarde van de collectie verdubbelen, aangezien digitaal en goed toegankelijk materiaal een bredere commerciële inzetbaarheid heeft.

### **Conclusie financiële waarde**

De filmcollectie Rientjes heeft een geschatte marktwaarde van €50.000 tot €150.000, terwijl de productiekostenbenadering de waarde schat op ruim €1.155.000. In combinatie met de exploitatiemogelijkheden en het behoud van deze unieke collectie, vormt dit een sterke economische en culturele investering. Gezien de grote cultuurhistorische waarde van dit

audiovisueel erfgoed en de potentiële opbrengsten, is deze collectie een uniek bezit dat zowel cultureel als economisch van belang is voor Hengelo en haar gemeenschap.

## 6. Mogelijkheden voor ontsluiting en gebruik

Het onderzoek naar mogelijkheden voor ontsluiting en gebruik van de collectie Rientjes is gestart na de bepaling van de collectiewaarde en de technische en economische waarde. Dit deel van het onderzoek zal in ieder geval gedurende de looptijd van de optie van Museum Hengelo op de collectie uitgevoerd worden dus tot januari 2026.

Er is gestart met een theoretisch onderzoek naar de gebruiksmogelijkheden via een internetsearch aangevuld met AI. Dat leverde een eerste lijst met honderd mogelijkheden op. Deze lijst is aangevuld en beoordeeld door Frans Rientjes en de leden van het onderzoeksteam van Museum Hengelo. Hieruit ontstond de volgende top twaalf van gebruiksmogelijkheden (zie onderstaande tabel). Het gaat hier om een theoretisch samengesteld lijst die gebruikt kan worden als startpunt voor het praktijkonderzoek de komende jaren. Dit praktijkonderzoek kan ondergebracht worden in de brede beweging Behoud Collectie Rientjes voor Hengelo.

- 
1. **Herbeleef oude sportevenementen:** Knip en monteer historische sportevenementen en herbeleef de prestaties van Hengelose sporthelden of legendarische momenten op het sportveld.
  2. **Jubileum documentaire Hengelo:** Gebruik de collectie om een documentaire te maken voor een belangrijk jubileum van Hengelo, bijvoorbeeld een stadsverjaardag, waarin de belangrijkste momenten worden belicht.
  3. **Buurthuis evenementen:** Breng de films naar buurthuizen en organiseer screenings als laagdrempelige bijeenkomsten voor inwoners, waarbij de herinneringen en verhalen van oudere inwoners centraal staan.
  4. **Tijdreizen voor jongeren:** Ontwikkel interactieve workshops voor jongeren, waarbij ze fragmenten uit de collectie gebruiken om hun eigen kijk op geschiedenis en toekomst van Hengelo te presenteren.
  5. **Tijdlijnpresentaties:** Ontwikkel visuele tijdlijnen die de belangrijkste gebeurtenissen en veranderingen in Hengelo door de jaren heen in kaart brengen, ondersteund door beelden uit de collectie.
  6. **Herinneringsavonden:** Organiseer filmavonden met als thema de jaren '70, '80 of '90, waarbij geselecteerde films nostalgische beelden tonen voor een lokaal publiek.
  7. **Projecties op gebouwen:** Organiseer evenementen waarbij historische beelden van Hengelo worden geprojecteerd op markante gebouwen in de stad, om het verleden op moderne wijze zichtbaar te maken.
  8. **Thema-compilaties:** Samenstellen van video's rond specifieke thema's zoals stadsontwikkeling, festivals, cultuur, sport, architectuur of evenementen in Hengelo.
  9. **Publieke screenings in openlucht:** Organiseer openluchtvertoningen op pleinen of parken met een compilatie van de meest iconische momenten uit de stadsgeschiedenis.
  10. **'Verloren' plekken herontdekken:** Creëer een serie over gebouwen of plekken die niet meer bestaan, en gebruik de beelden om hun geschiedenis te reconstrueren en een ode aan het verleden te brengen.
  11. **Comparatieve analyse van architectuur:** Gebruik de beelden om een analyse te maken van de architectonische evolutie in Hengelo, en vergelijk dit met andere steden in Twente of Nederland.
  12. **Reisverslag Hengelo:** Monteer fragmenten uit de *Stadsjournaals* tot een soort 'reisverslag' waarin de stad door de ogen van een fictieve reiziger en toerist door de decennia heen wordt verkend.

---

Tabel 1: Top Twaalf nieuwe gebruiksmogelijkheden

Het materiaal uit de collectie Rientjes vormt kortweg gesteld een enorme hoeveelheid gereedschap voor het bevorderen van de gemeenschapszin in Hengelo en het welbevinden van de Hengeloërs. Met het nieuwe gebruik wordt de identiteit van Hengelo versterkt, de stad waar we trots op kunnen zijn.

Het lijkt verstandig om bij het ontwikkelen van nieuwe toepassingen actief gebruik te maken van samenwerking met Hengelose onderwijsinstellingen. Een mogelijke aanpak hierbij staat beschreven in onderstaande box.

---

*Museum Hengelo wil graag het onderwijs gaan betrekken bij de bewerking van de collectie Rientjes voor gebruik in onze tijd. De vakken Cultureel Kunstzinnige Vorming, CKV en Audiovisuele vormgeving is voor alle leerlingen van vmbo, havo en vwo een verplicht onderdeel geworden. In het kader van educatie willen we graag vakdocenten Cultureel Kunstzinnige Vorming en hun leerlingen betrekken bij het proces van deconstructie van de video films. Leerlingen kunnen samen met hun docenten aan de hand van filmbeelden de stadsgeschiedenis leren kennen, in kaart brengen en retrospectief benaderen.*

---

#### **Samenwerken met onderwijsinstellingen**

Naast de gebruiksmogelijkheden zijn met dezelfde methodiek van internetsearch aangevuld met AI en experts ook lijsten opgesteld van mogelijke gebruikers en gebruiksgroepen. In eerste instantie zijn 32 groepen geïdentificeerd (zie bijlage 3). De belangrijkste hiervan zijn:

- Onderwijsinstellingen
- Culturele instellingen
- Overheden
- Gemeenschapsorganisaties
- Media

#### **Conclusies ontsluiting en gebruik**

Het onderzoek naar de mogelijkheden van ontsluiting en gebruik van de collectie Rientjes is tot nu toe theoretisch van aard. Hieruit blijkt eens te meer dat de waarde van de collectie vooral ligt in de ensemblewaarde en minder in waarde van de individuele SJH's en documentaires. Het behoud van de volledige collectie is essentieel. De komende twee jaar van het onderzoek zal betrekking hebben op de praktische invulling ontsluiting en gebruik. Veel zal hierbij afhangen van het succes dat een uitbreiding van de potentiële doelgroep en het creëren van een brede beweging Behoud Collectie Rientjes voor Hengelo zal hebben.

## 7. Conclusies en aanbevelingen

### Hoofdconclusies

#### 1. Uniek Hengelo's erfgoed

De collectie Rientjes is uniek audiovisueel erfgoed voor en over Hengelo. De collectie bestaat voor het overgrote deel uit technisch uitstekend beeldmateriaal. Het geeft een uniek tijdsbeeld over de jaren 1972 - 2024 dat goed gebruikt kan worden voor huidige en volgende generaties. De cultuurhistorische waarde ligt vooral in de ensemble waarde en niet in de 197 losse video's en 100 documentaires. Bij verkoop van enkele losse video's, die mogelijk de vraagprijs voor een enkele koper waard zouden zijn, gaat de ensemble waarde verloren. Vernietiging van de collectie is uit den boze.

#### 2. Grote bandbreedte economische waarde

De economische waarde van de collectie is afhankelijk van de benaderingswijze en kent een zeer grote bandbreedte van € 50.000 tot € 1.155.000.

#### 3. Zeer ruime gebruiksmogelijkheden

De gebruiksmogelijkheden van de collectie zijn zeer groot en hangen af van de mogelijkheden die partners zien voor hun doelgroep.

### Aanbevelingen

**1. Redelijke vergoeding** Frans dient een redelijke vergoeding te krijgen voor zijn werk en de unieke collectie die dat heeft opgeleverd.

**2. Ensemble waarde** De collectie dient in zijn geheel behouden te worden en toegankelijk te zijn voor het veelzijdige gebruik dat van de collectie gemaakt kan worden ten faveure van het behouden en versterken van de Hengelose geschiedenis en identiteit voor de huidige bewoners van Hengelo en vele toekomstige generaties.

**3. Digitalisering en conservering** Investeer in het digitaliseren van de collectie om deze beter toegankelijk en toekomstbestendig te maken. Te denken valt bijvoorbeeld aan het overzetten op SSD en het digitaal makkelijk doorzoekbaar maken van de catalogus die dit onderzoek heeft opgeleverd (zie bijlage1)

**4. Publieksbereik vergroten** Ontwikkel educatieve programma's en organiseer evenementen om een breed publiek te bereiken.

**5. Samenwerkingen opbouwen** Zoek actieve partners in onderwijs, media, cultuur en bedrijfsleven om de mogelijkheden van de collectie te benutten.

**6. Financiering en exploitatie** Verken subsidies en samenwerkingen om de economische waarde van de collectie te vergroten.

**7. Ontwikkel maatschappelijk draagvlak** Verken de mogelijkheden om de gehele Hengelose bevolking en alle Hengelose organisaties te laten participeren in het behoud van dit voor Hengelo

## Onderzoek naar de waarde en het beheer van de Collectie Rientjes

belangrijke culturele erfgoed. Hierbij kan gedacht worden aan samenwerking met partijen als Nostalgie Hengelo (met o.m. Facebook pagina 074, 16000 volgers) van Marco Muller in een stichting Behoud Collectie Rientjes voor Hengelo. Als iedere Hengeloër € 1 doneert en bedrijven en organisaties € 100 dan komt een bedrag van € 100.000 in zicht.

## Bijlages

### Bijlage 1. Catalogus collectie Rientjes (voorbeeld)

Onderzoek 'Stadsjournaal van Hengelo' van Frans Rientjes

Stadsjournaal nummer: 216

Onderzoek door: Oosten van Asselt

Datum: 16 oktober 2024

|               |                                                      |
|---------------|------------------------------------------------------|
| Scherpte      | Goed                                                 |
| Licht         | Goed                                                 |
| Kleur         | Goed                                                 |
| Steady        | Goed                                                 |
| Focus         | Goed                                                 |
| Dichtbij      | n.v.t.                                               |
| Aantrekkelijk | Ja                                                   |
| Duidelijk     | Ja                                                   |
| Geluid        | Goed                                                 |
| Montage       | Goed                                                 |
| Inhoudelijk   | Goed                                                 |
| Afwerking     | Goed                                                 |
| Passend       | Te gebruiken voor compilaties. Overgangen toevoegen. |

Inhoud: 616 SJH 216 Duur: 58.33 minuten. Bestandsgrootte: 4.68 gb. Kleur, met geluid en commentaar. Geschikt voor compilaties.

3 april 2020 – 19 juni 2020

- 3 april 2020** Carillon Hengelo 75 jaar bevrijd, met oude beelden. Storkvlag 1975.  
Stolpersteine in de Elzenstraat 3. V.d. Poel ijs.
- 4 april 2020** Markt Enschedesestraat.
- 7 april 2020** Klokluiden Mariakapel in Borne.
- 21 april 2020** Stationsplein met objecten Roelofs. Restauratie Ariensschool.
- 27 april 2020** Koninginnedag 1980, nieuw materiaal.
- 4 mei 2020** Oorlogsmonument Hesseler. Monument v. Loon bij de IJC. Lege monumenten wegens corona.
- 9 mei 2020** Opknappen oud treinstel Blauwe Engel.
- 16 mei 2020** Kaarsen branden in de basiliek (te donker) Skatebaan weer in gebruik.  
Verenigingsgebouw. Fysische laboratorium, Stork gebouw 10. Zaterdagmarkt ook in de Brinkstraat.
- 21 mei 2020** Carillon Healing Bells.
- 23 mei 2020** Restauratie oud treinstel voor Tweekelo.
- 1 juni 2020** Terrassen heropend met corona beperkingen. Avond vierdaagse rond 1980.
- 2 juni 2020** restauratie treinstel.
- 5 juni 2020** Verbouwing Museum Hengelo, nieuwe entree.
- 14 juni 2020** wolkbreuk. Tegeltent bij het stadhuis.
- 17 juni 2020** Alternatieve poort Thiemsland.
- 19 juni 2020** MH verbouwing. Verenigingsgebouw.

## Bijlage 2. Bronnen

### Experts

|                   |                                                   |
|-------------------|---------------------------------------------------|
| Erik Bosch        | Fondsen en subsidies                              |
| Frans Rientjes    | Filmer                                            |
| Leenke Ripmeester | Conservator en voormalig marketeer Filmmuseum EYE |
| Joost Roskamp     | Professioneel geluidstechnicus                    |
| Frank Roumen      | Conservator, hoofd collectie Filmmuseum EYE       |

### Websites

<https://www.eyefilm.nl/collectie/diensten/film-sales/informatie-professionals>

<https://www.eyefilm.nl/collectie/diensten/archival-loans>

<https://www.beeldengeluid.nl/kennis/experts>

### Literatuur

Hubner, L. (2011). Introduction: Valuing Films. In *Valuing Films: Shifting Perceptions of Worth* (pp. 1-10). London: Palgrave Macmillan UK.

McKenzie, J. (2012). The economics of movies: A literature survey. *Journal of Economic Surveys*, 26(1), 42-70.

Rooijakkers, G., Bergevoet, F. & Masselink E. (2023). *Handboek ordelijk vergeten. Het Doornroosje - scenario: over het in slaap brengen van collecties*. Erfgoedhuis Zuid-Holland, Delft

### Bijlage 3. Gebruiksmogelijkheden, gebruikers en gebruiksgroepen

De **Rientjes-collectie**, met 197 video's onder de titel *Stadsjournaals*, biedt een schat aan mogelijkheden, vooral omdat er vrijelijk in geknipt en geplakt kan worden. Hieronder een lijst van potentiële gebruiksmogelijkheden verzameld via internet aangevuld met AI:

13. **Thema-compilaties:** Samenstellen van video's rond specifieke thema's zoals stadsontwikkeling, festivals, cultuur, sport, architectuur of evenementen in Hengelo.
14. **Tijdslijn van veranderingen:** Creëer video's die specifieke locaties of aspecten van Hengelo in de tijd volgen, zoals veranderingen in infrastructuur, mode of levensstijlen.
15. **Onderwijsprogramma's:** Gebruik fragmenten voor scholen om lessen in lokale geschiedenis en burgerschap te ondersteunen.
16. **Documentaire series:** Ontwikkel een documentaire of serie over de ontwikkeling van Hengelo door de decennia heen, met focus op bijvoorbeeld economie, cultuur, of de stedelijke samenleving.
17. **Interviews met commentaar:** Voeg interviews toe van inwoners, historici of experts om reflecties en analyses van de vastgelegde beelden te bieden.
18. **Online archief:** Creëer een publiekelijk toegankelijk digitaal archief waarin de collectie doorzoekbaar is op thema's, locaties en periodes.
19. **Wijkportretten:** Knip de beelden op per wijk en maak videoportretten van verschillende delen van de stad door de jaren heen.
20. **Sociale media snippets:** Deel korte fragmenten van bijzondere of nostalgische momenten om betrokkenheid te creëren op social media platforms.
21. **Vergelijkende stadstours:** Organiseer virtuele of fysieke stadstours waarbij huidige beelden worden vergeleken met historische stadsbeelden uit de collectie.
22. **Tentoonstellingsmateriaal:** Gebruik geselecteerde beelden in tentoonstellingen over de geschiedenis of ontwikkeling van Hengelo.
23. **Beeldbank voor kunstenaars:** Stel de collectie open voor kunstenaars die beelden willen hergebruiken in hun werk, zoals videokunst of mixed media projecten.
24. **Herinneringsavonden:** Organiseer filmavonden met als thema de jaren '70, '80 of '90, waarbij geselecteerde films nostalgische beelden tonen voor een lokaal publiek.
25. **In memoriam:** Gebruik specifieke fragmenten als eerbetoon aan mensen, gebeurtenissen of instellingen die een belangrijke rol hebben gespeeld in Hengelo.
26. **Promotievideo's voor toerisme:** Selecteer hoogtepunten uit de stadsjournaals om een beeld te geven van de historische en culturele rijkdom van Hengelo voor toeristen.
27. **Cineastische bewerkingen:** Laat filmmakers of studenten filmstudies fragmenten gebruiken om moderne films of korte films te maken met historische beelden.
28. **Stadsverhalen door de ogen van bewoners:** Voeg voice-overs van huidige inwoners toe die hun verhalen delen over hoe de stad is veranderd.
29. **Lokale geschiedenisapp:** Integreer de beelden in een app waarin gebruikers bij het wandelen door Hengelo historische beelden kunnen zien van de plekken waar ze staan.
30. **Vergelijking met andere steden:** Vergelijk beelden van Hengelo met andere steden om regionale of nationale trends te onderzoeken.
31. **Educatieve workshops:** Organiseer workshops waarin inwoners leren hoe ze historische beelden kunnen monteren en gebruiken voor hun eigen video's.
32. **Crowdsourcing van verhalen:** Nodig inwoners uit om fragmenten te selecteren en hun persoonlijke verhalen of herinneringen aan die momenten toe te voegen.
33. **Virtuele realiteit:** Maak VR-ervaringen waarin gebruikers in het Hengelo van vroeger kunnen rondlopen met beelden uit de Stadsjournaals als basis.
34. **Jubilea of herdenkingen:** Gebruik de beelden voor jubileumvieringen of herdenkingen van belangrijke momenten in Hengelo's geschiedenis.

35. **Publieke screenings in openlucht:** Organiseer openluchtvertoningen op pleinen of parken met een compilatie van de meest iconische momenten uit de stadsgeschiedenis.
  36. **Samenwerkingen met musea of archieven:** Stel de beelden ter beschikking voor samenwerking met andere musea, archieven of onderzoeksinstituten.
  37. **Narratieve reconstructie:** Gebruik beelden voor het reconstrueren van specifieke gebeurtenissen in Hengelo's geschiedenis, zoals grote infrastructuurprojecten, crises of festiviteiten.
  38. **Publieksparticipatieprojecten:** Vraag het publiek om hun favoriete momenten te kiezen of hun eigen montages te maken uit de collectie.
  39. **Filmische achtergrond:** Biedt de films aan als achtergrondmateriaal voor evenementen, lezingen, of kunstinstallaties in Hengelo.
  40. **Intergenerationele dialoog:** Gebruik fragmenten om gesprekken tussen jongere en oudere generaties te stimuleren over hoe Hengelo is veranderd.
  41. **Audiovisuele tijdscapsule:** Creëer een "tijdscapsule" met hoogtepunten uit de collectie om over 50 jaar weer te vertonen en te vergelijken met het Hengelo van de toekomst.
- 
30. **Beeldmateriaal voor lezingen:** Gebruik fragmenten als visuele ondersteuning bij lezingen of symposia over de ontwikkeling van Hengelo of specifieke thema's zoals stadsplanning, industrieel erfgoed, of sociaal-culturele veranderingen.
  31. **Jaarlijkse retrospectives:** Organiseer elk jaar een terugblik op een specifiek jaar of decennium uit de collectie, waarbij het publiek kan stemmen op het favoriete jaar.
  32. **Onderzoek naar stedelijke migratie:** Gebruik de beelden om migratiepatronen of demografische veranderingen in Hengelo in kaart te brengen, bijvoorbeeld veranderingen in woonwijken of de groei van nieuwe gemeenschappen.
  33. **Familiegeschiedenis:** Help families om fragmenten te vinden waarin hun voorouders of specifieke familielocaties voorkomen, en creëer gepersonaliseerde video's als familiememorabilia.
  34. **Projecties op gebouwen:** Organiseer evenementen waarbij historische beelden van Hengelo worden geprojecteerd op markante gebouwen in de stad, om het verleden op moderne wijze zichtbaar te maken.
  35. **Fotoboek met videostills:** Maak een fotoboek of tentoonstelling met screenshots van belangrijke momenten uit de video's, gepresenteerd als kunstzinnige tijdsbeelden van de stad.
  36. **Civic engagement campagnes:** Gebruik de beelden in campagnes die burgers aanmoedigen om zich in te zetten voor de toekomst van Hengelo, geïnspireerd door de verhalen uit het verleden.
  37. **Oude filmstijlen herontdekken:** Analyseer de filmstijlen uit de verschillende periodes van de *Stadsjournaals* om de evolutie van visuele documentatie door de decennia heen te onderzoeken.
  38. **Lokale media integratie:** Werk samen met lokale media (kranten, radio, tv) om regelmatig historische beelden en verhalen uit de collectie te delen in nieuwsprogramma's of artikelen.
  39. **Culinaire geschiedenis:** Stel een video samen die focust op de culinaire veranderingen in Hengelo door de jaren heen, bijvoorbeeld door markten, restaurants of eetgewoonten in beeld te brengen.
  40. **Gezondheid en sport door de jaren heen:** Creëer een documentaire over sport en gezondheid in Hengelo door de jaren heen, met aandacht voor sportevenementen, de opkomst van sportverenigingen, en fitnesscultuur.
  41. **Heropvoeren van historische evenementen:** Gebruik de beelden als referentiemateriaal voor het naspelen van historische momenten uit Hengelo's geschiedenis bij theater- of schoolvoorstellingen.

42. **Time-lapse reconstructies:** Maak time-lapse video's door beelden van hetzelfde gebouw of straat in verschillende decennia aan elkaar te monteren, om de stedelijke verandering te visualiseren.
43. **Crowdfunding voor restauratie:** Organiseer een crowdfundingcampagne waarbij mensen een bepaald fragment kunnen 'adopteren' om gerestaureerd en gedigitaliseerd te worden.
44. **Milieuprojecten:** Gebruik beelden om de ecologische veranderingen in en rondom Hengelo te illustreren, zoals het verdwijnen of veranderen van groene ruimtes en waterwegen.
45. **Stadslogo of branding:** Gebruik fragmenten uit de *Stadsjournaals* om een nieuw logo of merkidentiteit voor Hengelo te creëren, gebaseerd op de culturele en historische iconen uit de collectie.
46. **Tijdreizen voor jongeren:** Ontwikkel interactieve workshops voor jongeren, waarbij ze fragmenten uit de collectie gebruiken om hun eigen kijk op geschiedenis en toekomst van Hengelo te presenteren.
47. **Buurthuis evenementen:** Breng de films naar buurthuizen en organiseer screenings als laagdrempelige bijeenkomsten voor inwoners, waarbij de herinneringen en verhalen van oudere inwoners centraal staan.
48. **Toekomstige stadsplanning:** Gebruik beelden uit de collectie om stadsplanners te helpen bij het visualiseren van de stad van de toekomst, door historische trends te analyseren.
49. **Beeldanalyse voor universiteiten:** Maak de collectie beschikbaar voor universiteiten als bron voor onderzoek in vakgebieden zoals geschiedenis, sociologie, stedelijke ontwikkeling en filmstudies.
50. **'Verloren' plekken herontdekken:** Creëer een serie over gebouwen of plekken die niet meer bestaan, en gebruik de beelden om hun geschiedenis te reconstrueren en een ode aan het verleden te brengen.
51. **Geluidseffecten toevoegen:** Gebruik de beelden als basis voor moderne bewerkingen waarbij geluidseffecten of nieuwe muziek wordt toegevoegd om de historische sfeer te verrijken of een nieuwe interpretatie te geven.
52. **Verhalende videomontages:** Creëer korte films of video's waarin de beelden uit de *Stadsjournaals* worden gebruikt om fictieve of documentarische verhalen te vertellen over het leven in Hengelo.
53. **Digitale tijdsapsule:** Maak een digitale tijdsapsule waarin de Rientjes-collectie bewaard blijft voor toekomstige generaties om over 50 of 100 jaar opnieuw te openen en te vergelijken met de stad van de toekomst.
54. **Augmented Reality (AR)-app:** Ontwikkel een AR-app waarin gebruikers beelden van historische gebouwen of evenementen kunnen zien door hun smartphone te richten op specifieke locaties in Hengelo.
55. **Soundscapes toevoegen:** Voeg historische geluidsopnames of nieuw gecreëerde soundscapes toe aan de films om de beleving van bepaalde periodes in Hengelo te intensiveren.
56. **Beeldenmix voor muziekvideo's:** Biedt de beelden aan voor lokale muzikanten of bands die ze kunnen gebruiken als achtergrond voor muziekvideo's, wat een unieke koppeling tussen muziek en lokale historie creëert.
57. **Video-art installaties:** Gebruik delen van de Rientjes-collectie voor hedendaagse videokunstinstallaties, waarbij historische beelden op innovatieve manieren worden gepresenteerd in een kunstgalerij.
58. **Beelden voor stadsarchief:** Digitaliseer en integreer de collectie in het gemeentearchief, zodat onderzoekers en historici gemakkelijk toegang hebben tot een visueel archief van Hengelo.
59. **Comparatieve analyse van architectuur:** Gebruik de beelden om een analyse te maken van de architectonische evolutie in Hengelo, en vergelijk dit met andere steden in Twente of Nederland.

60. **Stadsmuziekfestival:** Gebruik de beelden als achtergrondprojectie tijdens een muziekfestival of cultureel evenement, waarbij het verleden van Hengelo synchroon loopt met live muziek.
61. **Poëzie geïnspireerd door beelden:** Organiseer een wedstrijd waarbij dichters of schrijvers gedichten of korte verhalen schrijven geïnspireerd door beelden uit de collectie.
62. **Interactieve tijdreiservaring:** Creëer een interactieve tentoonstelling waarin bezoekers door de decennia van Hengelo kunnen wandelen, begeleid door beelden uit de collectie, gecombineerd met geluid en informatie.
63. **Expositie 'Toen en Nu':** Maak een fototentoonstelling waarin foto's of beelden van de collectie worden gecombineerd met huidige beelden van dezelfde plekken in Hengelo, om veranderingen door de tijd zichtbaar te maken.
64. **Reisverslag Hengelo:** Monteer fragmenten uit de *Stadsjournaals* tot een soort 'reisverslag' waarin de stad door de ogen van een fictieve reiziger door de decennia heen wordt verkend.
65. **Jubileum documentaire Hengelo:** Gebruik de collectie om een documentaire te maken voor een belangrijk jubileum van Hengelo, bijvoorbeeld een stadsverjaardag, waarin de belangrijkste momenten worden belicht.
66. **Reflectie op sociale verandering:** Analyseer beelden uit de collectie om de veranderende sociale structuren, zoals de groei van diversiteit of genderrollen, door de jaren heen in beeld te brengen.
67. **Herbeleef oude sportevenementen:** Knip en monteer historische sportevenementen en herbeleef de prestaties van Hengelose sporthelden of legendarische momenten op het sportveld.
68. **Levensverhalen verbinden met beelden:** Verzamel persoonlijke verhalen van Hengeloërs en verbind deze met specifieke beelden uit de collectie om een menselijke en emotionele laag toe te voegen.
69. **Ambachten en industrie:** Maak een montage die de oude ambachten, industrieën en werkmethodes van Hengelo laat zien, als eerbetoon aan de werkende klasse en het industriële erfgoed.
70. **Visual storytelling workshops:** Organiseer workshops waarin mensen leren om visuele verhalen te maken, waarbij ze gebruikmaken van de collectie om hun eigen korte films te produceren.
71. **Kunstenaarsresidenties:** Nodig lokale kunstenaars uit om geïnspireerd door de collectie nieuwe werken te creëren, die vervolgens kunnen worden tentoongesteld in het museum.
72. **Archiefproject voor leerlingen:** Laat leerlingen werken aan een project waarin ze beelden uit de collectie selecteren en analyseren, en hun bevindingen presenteren aan hun klas.
73. **Groepsdiscussies rond thema's:** Organiseer bijeenkomsten waarin inwoners samenkomen om thema's uit de *Stadsjournaals* te bespreken, zoals veranderingen in sociale structuren, economie of milieu.
74. **Podcastserie:** Start een podcast waarin fragmenten uit de collectie worden besproken en aangevuld met interviews met inwoners en experts over de geschiedenis van Hengelo.
75. **Virtuele exposities:** Creëer online tentoonstellingen waar mensen de collectie kunnen verkennen vanuit hun eigen huis, met interactieve elementen zoals quizzes en discussieborden.
76. **Inspiratie voor historische romans:** Moedig schrijvers aan om historische romans te schrijven die zijn geïnspireerd door de verhalen en beelden in de collectie.
77. **Herinneringsprojecten met ouderen:** Werk samen met lokale verzorgingstehuizen om herinneringen op te halen aan de beelden in de collectie, wat kan leiden tot persoonlijke verhalen en verbintenis met jongeren.
78. **DIY videoprojecten:** Bied workshops aan waarin deelnemers leren hoe ze zelf video's kunnen maken met historische beelden uit de collectie, als onderdeel van hun eigen creatieve projecten.

79. **Kunstprojecten voor scholen:** Laat leerlingen kunstprojecten maken geïnspireerd door de beelden, waarbij ze technieken zoals schilderen, beeldhouwen of digitale kunst gebruiken.
80. **Activiteiten voor speciale gelegenheden:** Gebruik de collectie voor speciale evenementen, zoals Koningsdag of Nationale Herdenking, door relevante fragmenten te vertonen die de sfeer van deze dagen vastlegden.
81. **Mentorshipsprogramma:** Start een mentorschapsprogramma waarin oudere inwoners jongeren begeleiden bij het maken van videoprojecten met de collectie als basis.
82. **Culinaire video-exploratie:** Creëer een serie over de culinaire geschiedenis van Hengelo, met beelden van markten en restaurants en de evolutie van lokale gerechten.
83. **Vergelijkende analyses met andere landen:** Analyseer de beelden om te onderzoeken hoe Hengelo's geschiedenis zich verhoudt tot die van andere steden in Europa of de wereld.
84. **Interculturele uitwisselingen:** Organiseer uitwisselingen tussen Hengelo en steden in andere landen waarbij beelden uit de collectie worden gebruikt om culturele overeenkomsten en verschillen te verkennen.
85. **Visuele essays:** Moedig studenten en schrijvers aan om visuele essays te maken die beelden combineren met tekst om hun visie op Hengelo te delen.
86. **Sociale impact rapporten:** Gebruik de collectie om rapporten te maken over sociale impact en veranderingen in de stad door de jaren heen, wat beleidsmakers kan helpen.
87. **Beelden als inspiratie voor dans:** Laat choreografen dansstukken creëren die geïnspireerd zijn door de beelden, en organiseer performances in het museum.
88. **Filmfestivals rond geschiedenis:** Organiseer een jaarlijks filmfestival waarin de *Stadsjournaals* worden vertoond, samen met moderne films die thema's uit de geschiedenis verkennen.
89. **Verhalende kaarten:** Maak interactieve kaarten van Hengelo waarop gebruikers locaties kunnen verkennen die in de beelden voorkomen, compleet met extra informatie en verhalen.
90. **Korte films voor lokale scholen:** Maak korte educatieve films voor gebruik in lokale scholen, waarbij beelden worden gecombineerd met lesplannen over geschiedenis en cultuur.
91. **Bezoekers uit de diaspora:** Nodig Hengeloërs die in het buitenland wonen uit om terug te keren en deel te nemen aan evenementen waarin de collectie wordt gepresenteerd.
92. **Educatieve pakketten voor docenten:** Ontwikkel educatieve pakketten die docenten kunnen gebruiken om de beelden in de klas te integreren.
93. **Familieweekenden:** Organiseer speciale familieweekenden in het museum waarbij activiteiten worden aangeboden rondom de collectie, zoals speurtochten en workshops.
94. **Tijdslijnpresentaties:** Ontwikkel visuele tijdslijnen die de belangrijkste gebeurtenissen en veranderingen in Hengelo door de jaren heen in kaart brengen, ondersteund door beelden uit de collectie.
95. **Compositie van een soundtrack:** Nodig muzikanten uit om een soundtrack te componeren die de beelden begeleidt, wat kan resulteren in een multimediaproject.
96. **Korte animatiefilms:** Laat animators korte films maken die verhalen vertellen aan de hand van beelden uit de collectie, ideaal voor gebruik in scholen en musea.
97. **Expositie van lokale geschiedenis:** Gebruik beelden uit de collectie voor een tijdelijke tentoonstelling over specifieke gebeurtenissen of periodes in de geschiedenis van Hengelo.
98. **Verhalen van gewone mensen:** Focus op de verhalen van gewone inwoners die in de beelden verschijnen, en creëer een serie over hun leven en impact op de gemeenschap.
99. **Interviewprojecten:** Neem interviews af met mensen die in de beelden verschijnen, en voeg deze toe aan de digitale archieven om de verhalen compleet te maken.
100. **Innovatieve videoprojecten:** Moedig innovatieve videoprojecten aan waarbij mensen experimenteren met de beelden om nieuwe narratieven of artistieke visies te creëren, mogelijk met moderne technologieën zoals AI.

Met deze 100 ideeën kan de Rientjes-collectie op tal van manieren worden benut, waardoor de rijke geschiedenis en cultuur van Hengelo niet alleen wordt bewaard, maar ook wordt gevierd en vernieuwd.

## Gebruikers en gebruiksgroepen

Naast gebruiksmogelijkheden is op dezelfde manier gekeken naar de gebruikers en gebruiksgroepen. Hieronder worden 32 mogelijke gebruikers en gebruiksgroepen voor de Rientjes-collectie en de bijbehorende ideeën weergegeven.

### 1. Onderwijsinstellingen

- **Scholen (basisonderwijs, voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs):** Voor geschiedenislessen, projectwerk en creatieve opdrachten.
- **Universiteiten:** Voor onderzoek, studie van stedelijke ontwikkeling, en media- en filmstudies.
- **Educatieve centra:** Voor workshops en cursussen over lokale geschiedenis en cultuur.

### 2. Culturele instellingen

- **Musea:** Voor tentoonstellingen, educatieve programma's en evenementen.
- **Bibliotheken:** Voor het digitaliseren en beschikbaar stellen van historische informatie en bronnen.
- **Kunstgalerijen:** Voor video-installaties en samenwerkingsprojecten met kunstenaars.

### 3. Gemeentelijke en lokale overheden

- **Stadsarchieven:** Voor documentatie en conservering van lokale geschiedenis.
- **Cultuur- en erfgoedcommissies:** Voor beleidsvorming en projecten gericht op culturele waardering.

### 4. Creatieve professionals

- **Filmmakers:** Voor documentaires, korte films en artistieke projecten.
- **Schrijvers:** Voor inspiratie voor boeken, essays en poëzie.
- **Kunstenaars:** Voor visuele kunstprojecten en multimediale installaties.

### 5. Gemeenschapsorganisaties

- **Buurtverenigingen:** Voor het organiseren van evenementen en activiteiten rond lokale geschiedenis.
- **Ouderenorganisaties:** Voor herinneringsprojecten en activiteiten die oudere inwoners betrekken.
- **Jeugdorganisaties:** Voor educatieve en creatieve programma's voor jongeren.

### 6. Lokale bewoners

- **Inwoners van Hengelo:** Voor deelname aan evenementen, workshops, en gesprekken over hun eigen geschiedenis en ervaringen.
- **Families:** Voor het ophalen van herinneringen en creëren van familiemateriaal.

### 7. Media

- **Journalisten:** Voor artikelen, documentaires en nieuwsberichten over de geschiedenis van Hengelo.
- **Podcasts:** Voor afleveringen die lokale geschiedenis en verhalen belichten.

## 8. Toerisme

- **Toeristische organisaties:** Voor het creëren van rondleidingen en promotiemateriaal.
- **Reisbureaus:** Voor het ontwikkelen van lokale excursies en ervaringen rond de geschiedenis van Hengelo.

## 9. Digitale platformen

- **Sociale media-influencers:** Voor het delen van historische content en het creëren van betrokkenheid.
- **Online gemeenschappen:** Voor discussiefora en platforms voor het delen van herinneringen en ervaringen.

## 10. Wetenschappelijke en onderzoeksinstellingen

- **Historici:** Voor onderzoek naar lokale en regionale geschiedenis.
- **Sociologen en antropologen:** Voor studies over de sociale en culturele ontwikkeling van Hengelo.

## 11. Evenementenorganisatoren

- **Culturele festivals:** Voor het integreren van historische films en beelden in programma's.
- **Filmfestivals:** Voor het vertonen van Rientjes-collectie als onderdeel van thematische vertoningen.

## 12. Innovatieve technologiebedrijven

- **Tech-startups:** Voor samenwerking bij het ontwikkelen van AR/VR-projecten en digitale archieven.
- **Ontwikkelaars van educatieve software:** Voor het creëren van apps en digitale tools die de collectie toegankelijk maken.

## 13. Speciale interessegroepen

- **Familiehistorici:** Voor het ophalen van verhalen en onderzoek naar stamboomgeschiedenis.
- **Lokale historische verenigingen:** Voor samenwerking en kennisdeling over de geschiedenis van Hengelo.

## 14. Therapeutische en welzijnsorganisaties

- **Therapeuten en counselors:** Voor het gebruik van beelden in herinneringstherapie en om verbinding te maken met ouderen.

## 15. Creatieve workshops en cursussen

- **Hobbygroepen:** Voor creatieve workshops, zoals videomontage en storytelling.
- **Cursussen voor volwassenen:** Voor het leren van vaardigheden in film- en videoproducten

## 16. Commerciële bedrijven

- **Marketing- en reclamebureaus:** Voor het gebruik van historische beelden in campagnes, promotiemateriaal of videoadvertenties om een lokale verbinding te creëren.
- **Productontwikkelaars:** Voor het ontwikkelen van producten die geïnspireerd zijn op de geschiedenis of cultuur van Hengelo, zoals souvenirs of lokale ambachtelijke producten.

## 17. Toeristische bedrijven

- **Hotels en Bed & Breakfasts:** Voor het creëren van unieke ervaringen en verhalen die aan gasten worden verteld, evenals het gebruik van beelden voor marketingdoeleinden.
- **Tourorganisaties:** Voor het organiseren van speciale rondleidingen met een focus op de geschiedenis van Hengelo en de regio.

## 18. Creatieve industrieën

- **Game-ontwikkelaars:** Voor het creëren van educatieve of historische games die gebruik maken van beelden uit de collectie.
- **Animatiestudio's:** Voor het ontwikkelen van animatiefilms of -series die zijn geïnspireerd door de geschiedenis en cultuur van Hengelo.

## 19. Media- en entertainmentbedrijven

- **Televisiestations:** Voor het produceren van documentaires of specials over Hengelo en de regio, met beelden uit de collectie.
- **Filmproducenten:** Voor het verkrijgen van rechten op beelden voor gebruik in films of series die zich in Hengelo of vergelijkbare steden afspelen.

## 20. Evenementen- en conferentiebedrijven

- **Evenementenplanners:** Voor het gebruik van historische beelden bij evenementen, zoals bedrijfspresentaties, congressen of feesten, om de lokale cultuur te vieren.
- **Beurzen en tentoonstellingen:** Voor het integreren van de collectie in stands die gericht zijn op regionale geschiedenis en cultuur.

## 21. Educatieve bedrijven

- **Uitgevers:** Voor het gebruik van beelden in leerboeken, werkboeken of digitale leermiddelen over geschiedenis en cultuur.
- **E-learning platforms:** Voor het ontwikkelen van online cursussen en modules die de Rientjes-collectie gebruiken als educatief materiaal.

## 22. Innovatieve technologiebedrijven

- **VR/AR bedrijven:** Voor het ontwikkelen van virtuele en augmented reality-ervaringen die de geschiedenis van Hengelo tot leven brengen.
- **Software-ontwikkelaars:** Voor het creëren van apps en tools die de collectie toegankelijk maken voor een breder publiek.

### 23. Advertentie- en communicatiediensten

- **Communicatiebureaus:** Voor het inzetten van beelden in corporate storytelling en branding voor bedrijven die zich willen verbinden met de lokale gemeenschap.

### 24. Gezondheids- en welzijnssector

- **Therapeutische organisaties:** Voor het gebruik van beelden in therapeutische instellingen of wellness-centra, om herinneringen op te roepen bij ouderen en patiënten.

### 25. Vastgoedsector

- **Vastgoedontwikkelaars:** Voor het gebruiken van historische beelden in marketingmateriaal voor nieuwe projecten in Hengelo, om de rijke geschiedenis van een gebied te benadrukken.

### 26. Industriële bedrijven

- **Fabrieken en productiebedrijven:** Voor het gebruiken van historische beelden in bedrijfscommunicatie, zoals jaarverslagen, bedrijfspresentaties of interne trainingen over de geschiedenis van de organisatie en haar verbinding met de regio.
- **Technologische bedrijven:** Voor het ontwikkelen van educatieve programma's of trainingsmaterialen die de evolutie van technologie en productieprocessen in Hengelo illustreren.

### 27. Constructie- en ingenieursbedrijven

- **Architectenbureaus:** Voor het bestuderen van historische bouwtechnieken en architectuur in Hengelo, wat kan helpen bij het ontwerpen van nieuwe projecten die de lokale geschiedenis respecteren.
- **Civiele techniek bedrijven:** Voor het gebruik van beelden in presentaties die de ontwikkeling van infrastructuur en stedelijke planning in Hengelo laten zien.

### 28. Onderzoeksinstituten

- **Technologisch onderzoeksinstituten:** Voor het analyseren van de industriële evolutie en innovaties in Hengelo door de jaren heen, met behulp van visueel materiaal uit de collectie.
- **Universiteiten met technische opleidingen:** Voor het integreren van historische context in technische curricula en onderzoeksprojecten.

### 29. Industrie- en handelsverenigingen

- **Lokale bedrijfsverenigingen:** Voor het gebruik van de collectie in publicaties, evenementen en presentaties die gericht zijn op het bevorderen van de industrie in de regio.
- **Netwerkorganisaties:** Voor het organiseren van evenementen of netwerkbijeenkomsten met een focus op de geschiedenis en ontwikkeling van lokale industrieën.

### 30. Bedrijfstraining en ontwikkeling

- **Training en consultancy bedrijven:** Voor het ontwikkelen van trainingsprogramma's die de geschiedenis van de lokale industrie en bedrijfsvoering behandelen, met gebruik van beelden uit de collectie.
- **Opleidingscentra voor techniek en productie:** Voor het gebruik van visuele materialen om studenten en werknemers te onderwijzen over de geschiedenis van hun vakgebied en de impact op de regio.

### 31. Milieu- en duurzaamheidsorganisaties

- **Duurzaamheidsconsultants:** Voor het onderzoeken van de evolutie van industriële processen en de impact op het milieu in Hengelo, gebruikmakend van historische beelden als referentie.
- **Organisaties gericht op circulaire economie:** Voor het bestuderen van hoe industrieën in de regio zijn veranderd en geadapteerd, met een focus op duurzaamheid.

### 32. Transport- en logistieke bedrijven

- **Logistiek en distributiebedrijven:** Voor het gebruik van beelden die de ontwikkeling van transportinfrastructuur in Hengelo laten zien, en om interne training en educatie te ondersteunen.
- **Vervoersmaatschappijen:** Voor het promoten van de geschiedenis van transport in de regio en de impact daarvan op de lokale industrie.

## **Bijlage 4. Museum Hengelo en de afdeling Bewegend Beeld**

### **1. Museum Hengelo**

Museum Hengelo is de verzamelnaam van de activiteiten van de Stichting Oald Hengel opgericht in 1955. In 2024 is het 50 jaar geleden dat het Museum zich vestigde in het Wilmink - Van Benthemhuis, een trots pand aan de Beekstraat, midden in het historische hart van de stad Hengelo. Museum Hengelo is een geworteld instituut met een lange geschiedenis en een open blik op de toekomst. Museum Hengelo beschouwt het als haar taak om Hengelo's culturele erfgoed te verzamelen, te beheren en te ontsluiten. Het motto van Museum Hengelo daarvoor is *Museum Hengelo, het verleden behouden, de toekomst verkennen*. Hieronder wordt de missie van Museum Hengelo wat verder uitgewerkt.

#### **Waarom bestaat Museum Hengelo?**

*Om te beschermen, te benutten en te beleven.* Museum Hengelo bestaat om de identiteit en de geschiedenis van de stad te bewaren, te delen en te versterken. In een stad die zowel haar erfgoed als haar sociale dynamiek koestert, wil het museum een plek bieden waar inwoners en bezoekers kunnen reflecteren op wat Hengelo uniek maakt. Het museum verbindt het verleden, het heden en de toekomst door verhalen te vertellen die Hengelo en zijn bewoners definiëren. Door deze verhalen te delen, wil Museum Hengelo gemeenschapszin stimuleren en een diepere waardering voor het lokale erfgoed creëren en de inwoners inzicht te bieden waardoor zij zich kunnen verbinden met hun stad.

#### **Wat doet Museum Hengelo**

Museum Hengelo verzamelt, bewaart en toont objecten, documenten en beelden die het verhaal van de stad vertellen. Met exposities en een magazine over de geschiedenis, lokale tradities, sociale ontwikkelingen en persoonlijke verhalen, biedt het museum een breed perspectief op het leven in Hengelo. Daarnaast fungeert het als een cultureel platform voor educatieve programma's, lezingen, filmvoorstellingen en workshops, waarbij het ook participatieve projecten integreert.

#### **Hoe bereikt Museum Hengelo dit?**

*Door te verdiepen, verbinden en vernieuwen.* Museum Hengelo bereikt zijn doel door zorgvuldig onderzoek, opbouwen van een relevante collectie en samenwerking met lokale gemeenschappen en instellingen. Het maakt gebruik van tentoonstellingen, digitale middelen en participatieve projecten om een breed publiek te betrekken. Door een open dialoog met de inwoners aan te gaan, participatieve projecten te initiëren en innovatieve manieren te vinden om het lokale erfgoed te presenteren, verbindt het museum generaties met elkaar en zorgt het voor een levendige culturele ervaring. De bezoekers van Museum Hengelo zijn geïnteresseerd in lokale onderwerpen van Hengelo. Het museum beschikt over een uitgebreide cultuurhistorische foto- film- audio -kranten -boeken en (kunst)objecten collectie van Hengelo en omgeving. Vooral de belangstelling voor film en video is het afgelopen decennium sterk toegenomen.

De activiteiten bij Museum Hengelo worden uitgevoerd door 110 vrijwilligers, onbetaalde professionals die hun werk uitoefenen niet voor beloning, maar uit een diepgewortelde passie voor hun vak en voor Hengelo. Er wordt gewerkt in team waarvan het team Bewegend Beeld met 10 leden het grootste is na de 60 bezorgers van het blad Hengelo toen&nu dat door het museum wordt uitgegeven.

## **2. Huidige collectie Bewegend Beeld van Museum Hengelo**

De collectie Bewegend Beeld is samengebracht in 1976 en werd van 2020 tot 2022 verdeeld in zes deeltaken; te weten: collectievorming, archivering, conservering, restauratie, filmproductie en het presenteren van dit audiovisueel historisch materiaal in en buiten het museum.

De collectie is opgebouwd uit verzamelingen van privépersonen, amateur-en (semi-) professionele filmmakers. Zij bevat historische opnames van lokale herkomst, met een lokaal onderwerp, aangevuld met hedendaagse beelden, waarmee de relevantie van geschiedenis van Hengelo inzichtelijk wordt gemaakt. Het zijn de eerste professionele film- en video-opdrachten van Hengelose industrieën, het midden en kleinbedrijf, Industrieel Erfgoed en huidige industrie. Zij bevat films van onder ander de Tweede Wereldoorlog, bezoek van leden van het Koninklijk Huis aan Hengelo, oude en nieuwe gebouwen, veranderingen in het straatbeeld, archeologische opgravingen, monumenten, ambachten, religieuze gebruiken, sportevenementen en festiviteiten.

Er zijn films die onderwerpen uit een bredere regio van Hengelo in beeld brengen, zoals bijvoorbeeld de samenhang van natuur en het waterbeheer rond Hengelo en de verschillende functies van het Twentekanaal. De oudste film komt uit 1923. Het museum mist vooral filmbeelden rond de recente eeuwwisseling.

Eind 2024 bestaat de filmverzameling van Museum Hengelo uit 1405 objecten.

## **3. Naast collectievorming maakt Bewegend Beeld tegenwoordig vooral filmproducties voor Hengelo**

Het bewaren van een filmcollectie alleen is niet genoeg. Het behoud van de collectie schuilt vooral in deconstructie: het bewerken en samenstellen van (historische-) films tot compilaties of documentaires, zo mogelijk aangevuld met getuigenissen van mensen over historische gebeurtenissen en de betekenis die zij er aan geven. Uiteraard worden de bewegende beelden aangevuld met objecten uit de foto-, kranten-, boeken- en audio verzameling van Museum Hengelo en zo nodig aangevuld met eigen filmwerk. Er wordt hierin nauw samengewerkt met de Video Film Club Hengelo.

Door oude filmbeelden van verschillende bronnen te gebruiken, kunnen thematische compilatiefilms worden gemonteerd, geschikt voor het 'grote doek' en voor educatieve doeleinden. Als voorbeeld noemen wij gemonteerde compilaties als Geschiedenis van Hengelo, Stork, de April-mei stakingen 1943, Monumenten in Hengelo, 150 jaar Warenmarkt, 100 jaar Attractiepark de Waarbeek, de Hengelose School Vereniging, 100 jaar Tuindorpbad en 35 documentaires waarin gepensioneerden terugkijken op hun werkzame leven in Hengelo in de 20<sup>e</sup> eeuw.

Op stapel staat de films '50 jaar Twentebad' en de 'Geschiedenis van het HEIM' aan de Bornsestraat.

## Bijlage 5. Richtlijnen beoordeling video's

- **Scherpte:** ligt de scherppte van het beeld juist?
- **Licht:** is er teveel tegenlicht, zijn de beelden te donker? Soms is dat niet te voorkomen, als er gewoon niet meer licht is, bijvoorbeeld 's avonds. Het is geen probleem als de verwachting is dit te kunnen bewerken via een bewerkingsprogramma.
- **Kleur:** Heeft het beeld de juiste kleur?
- **Steady:** De beweging van de camera mag niet afleiden van het onderwerp. Als de camera zonder duidelijke aanleiding bewegingen maakt, niet stil staat bij een 'stil' shot of scheef staat, trekt de camera daarmee teveel aandacht.
- **Focus: (of kadreren)** dat is het aandachtspunt van het beeld. Is in één oogopslag duidelijk wat met het beeld bedoeld wordt? Een goed beeld neemt de kijker bij de hand mee door het verhaal, laat geen twijfel ontstaan over de boodschap en maakt zonder omhaal duidelijk wat het wil zeggen.
- **Dichtbij genoeg:** Als je met de lens te veraf blijft, zul je inhoudelijk ook nooit dichterbij komen, terwijl dat uiteindelijk is waar dat om gaat
- **Aantrekkelijk:** objectieve inzichten hierin bestaat niet \*, er is geen sterk gevoel van waarheid over of een technisch element al dan niet degelijk is. Mensen zijn het er over het algemeen over eens dat een specifiek technisch aspect als geluid, visuals, cameravoering en verlichting sterk is of niet. Hoe je zo'n technisch aspect beoordeelt, hangt af van hoe je schoonheid waarneemt. Als het je werk is in een team films te beoordelen, ontwikkel je daarin een soort 'standaard' als team.
- **Duidelijk:** Komt het beeld en 'de boodschap' over?
- **Geluid:** Behalve dat de mix tussen muziek, effecten en gesproken woorden in balans moet zijn en constant over de duur van de video, is het ook belangrijk dat geluid goed verstaanbaar wordt opgenomen.
  - NB: Tegenwoordig kunnen we bij het monteren van beelden met bewerkingsprogramma 's veel geluid verbeteren.
- **Montage:** De editor heeft de verantwoordelijkheid om van het aangeleverde materiaal een eindproduct te maken dat de kijker blijft boeien. Beelden die te lang blijven staan of stukken die herhaald worden dragen niet bij aan het goed overbrengen van de boodschap. Een goede video wordt net zo opgebouwd als een goede tekst: eerst veel schrijven, daarna: schrappen totdat het verhaal op een korte en krachtige manier wordt verteld, zonder zijwegen en afleidingen.
- **Inhoudelijk:** Zie ook de beschrijving van de thema 's in de Stadsjournaals 's.
- Wat is de boodschap? Teksten voor Voice-overs en interviewvragen moeten leiden naar het doel. Video's die geen duidelijke boodschap hebben, meerdere boodschappen, of je geen enkel gevoel meegeven, slaan de plank mis.
- **Afwerking:** Wij willen niet dat de bewegend beelden of foto's pixelig en onscherp worden afgedrukt. Video's die worden afgeleverd met de verkeerde settings zien er raar uit; een bekende fout is horizontale strepen in het beeld, of een verkeerde beeldverhouding
- **Passend :** Betreft het de gemeente Hengelo? Voegt 'het Stadsjournaal' wat toe aan de collectie films van Museum Hengelo? Past de muziek bij de beelden? Uiteindelijk gaat het dus om het geheel. Is het een mooi samenhangende video, met een heldere boodschap of verhaallijn? Heeft de film zijn doel bereikt?

## **Bijlage 6 Lijst met afkortingen**

AI Artificial Intelligence (Kunstmatige Intelligentie)

GOLS de Geldersch-Overijsselsche LokaalSpoorweg-Maatschappij

SJH StadsJournaals Hengelo